

דף תרגול: העשרה למתקדמים – 'החבר' מאת אלזה מורנטה

מהדורה למורה רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להעמיק בניתוח אמינות המספר ובמשמעות הכינויים והשמות בסיפור
- לתרגל בניית טיעון ספרותי מובנה עם ראיות והסברים
- לכתוב חיבור טיעוני הבוחן את נושא הבושה מול העוני בסיפור

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. א – רב-מלאך
2. ב – לאאוגוסטו יש שם ולחבר אין
3. ב – מהימנות התמונה שהוא מציג
4. א – מוכן לשבת במקומו
5. א – הבושה מול העוני כגורם לפירוק החברות

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – כך עולה מדף ההעשרה
2. לא נכון – הדף מבקש לבחון את הטענה ולהביא ראיות, לא קובע מסקנה סופית
3. נכון – כך מצוין בשאלת ההעמקה
4. לא נכון – נשאלת שאלה על היפוך היחסים בין האם לבן
5. נכון – כך מופיע במבנה המוצע בדף

חלק ג' – התאמה

1 – ג (כינוי שמעורר שאלה על נפילה או שינוי מבט)
2 – א (דמות עם שם בסיפור)
3 – ה (דמות המספרת, ללא שם)
4 – ב (רגש שנבחן כסיבה אפשרית לפירוק החברות)
5 – ד (שינוי בתפקיד השירות בין האם לבן)

חלק ד' – סדר נכון – מבנה לתשובה ספרותית

1. כתיבת טענה ברורה
2. הבאת ראיה ראשונה (ציטוט קצר או תיאור)
3. הסבר כיצד הראיה מוכיחה את הטענה
4. הבאת ראיה שנייה והסבר נוסף
5. כתיבת מסקנה על משמעות היצירה

חלק ה' – שאלות קצרות

1. לדוגמה: המספר מתאר הכל מנקודת מבטו בלבד, ויתכן שהוא מסתיר רגשות אשמה או מציג את עצמו באור חיובי.
2. אפשר לטעון שהיעדר השם מבליט שהמספר הוא כלי לספר על אאוגוסטו, שהוא במרכז הסיפור.
3. תשובה פתוחה הנתמכת בנימוק מהסיפור, למשל תחושת אשמה עמוקה או רגע של הגזמה רגשית.

חלק ו' – כתיבה והבעה

1. יש לבדוק שהכותרת קשורה לנושא מרכזי כמו חברות, בושה או זהות, עם נימוק מתאים.
2. יש לבדוק מבנה ברור: טענה, שתי ראיות עם הסברים, ומסקנה; טיעון עקבי עם דוגמאות מהסיפור.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- זיהוי הכינוי 'רב-מלאך' וקישור לשינוי במבט או במעמד הדמות
- הבנה שהמספר מציג נקודת מבט אישית וחלקית
- יכולת לנמק בחירה בין בושה לעוני כגורם מרכזי בעלילה

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקיים דיון פתוח בכיתה לפני הכתיבה העצמאית, כדי לאסוף רעיונות לראיות מהסיפור
- אפשר לחלק את החיבור הטיעוני לשני שיעורים: תכנון ומבנה בשיעור אחד, כתיבה סופית בשני
- לתלמידים מתקשים אפשר להתמקד בחלקי mc, tf ו-match בלבד ולוותר על הכתיבה הארוכה

דף תרגול: העשרה למתקדמים – 'החבר' מאת אלזה מורנטה

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נעמיק בשאלות מורכבות על הסיפור 'החבר': אמינות המספר, משמעות הכינויים והשמות, והיחסים בין הדמויות. נתרגל גם כתיבת תשובה ספרותית מנומקת.

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הכינוי שמקבל אאוגוסטו בתחילת הסיפור ובחנות?

א) רב-מלאך ב) הנסיך הקטן ג) המלך הגדול ד) האריה האמיץ

2. למי מבין הדמויות יש שם בסיפור, ולמי אין?

א) לחבר יש שם ולאאוגוסטו אין ב) לאאוגוסטו יש שם ולחבר אין ג) לשניהם יש שם

ד) לאף אחד אין שם

3. על איזו תכונה של המספר מתמקדות שאלות ההעמקה?

א) מהירות הדיבור שלו ב) מהימנות התמונה שהוא מציג ג) הגיל שלו ד) השפה שבה הוא כותב

4. מהו הביטוי שנבחן בשאלת ההעמקה ביחס לאשמה?

א) מוכן לשבת במקומו ב) רוצה לברוח מהעיר ג) אוהב לשחק בחוץ ד) שונא את בית הספר

5. מה הנושא המרכזי שנבחן בחיבור הטיעוני המוצע?

א) הבושה מול העוני כגורם לפירוק החברות ב) האהבה לספורט ג) היחס לבעלי חיים

ד) חשיבות הנסיעות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לחבר (המספר) אין שם בסיפור, בניגוד לאאוגוסטו.	☐	☐
2	שאלות ההעמקה קובעות בוודאות שאי אפשר לסמוך על המספר.	☐	☐
3	הכינוי 'רב-מלאך' מופיע גם בתחילת הסיפור וגם בחנות.	☐	☐
4	לפי שאלות ההעמקה, היחסים בין האם לבן בסיפור חד-כיווניים בלבד.	☐	☐
5	המבנה המוצע לתשובה ספרותית כולל טענה, שתי ראיות עם הסברים ומסקנה.	☐	☐

3 חלק ג' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רב-מלאך	____	**א.** דמות עם שם בסיפור
2. אאוגוסטו	____	**ב.** רגש שנבחן כסיבה אפשרית לפירוק החברות
3. החבר	____	**ג.** כינוי שמעורר שאלה על נפילה או שינוי מבט
4. בושה	____	**ד.** שינוי בתפקיד השירות בין האם לבן
5. היפוך יחסים	____	**ה.** דמות המספרת, ללא שם

4 חלק ד' – סדר נכון - מבנה לתשובה ספרותית

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הסבר כיצד הראיה מוכיחה את הטענה
☐	הבאת ראיה שנייה והסבר נוסף
☐	כתיבת מסקנה על משמעות היצירה
☐	כתיבת טענה ברורה
☐	הבאת ראיה ראשונה (ציטוט קצר או תיאור)

5 חלק ה' – שאלות קצרות

ענו בקצרה.

1. הביאו שתי ראיות לכך שהתמונה שמציג המספר עשויה להיות חלקית או מוטה.

2. מדוע, לדעתכם, לחבר אין שם בסיפור ואילו לאאוגוסטו יש?

3. הסבירו את הביטוי 'מוכן לשבת במקומו' - הגזמה או ביטוי כן לאשמה?

6 חלק ו' – כתיבה והבעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הציעו כותרת חלופית לסיפור ונמקו איזה נושא היא מדגישה (כ-4 שורות).

2. כתבו חיבור טיעוני קצר (כעמוד) על הטענה: הבושה, ולא העוני, היא שמפרקת את החברות. השתמשו במבנה: טענה, שתי ראיות עם הסברים, ומסקנה.

כרטיס יציאה

מהו הכינוי שניתן לאאוגוסטו ומה הוא עשוי לרמז?

מדוע ייתכן שהחבר, המספר, אינו מהימן לגמרי?

מה הנושא שבחרתם לבדוק בחיבור הטיעוני, ולמה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀